

Tantárgy kódja: BTSZA401BA

Tantárgy neve: A jelenkori magyar társadalom (Hatalmi viszonyok, társadalmi konfliktusok)

Oktató: Dr. Krémer Balázs

Tematika **2017/2018. tanév 2. félév**

A kurzus célja:

A különféle hatalomelméletek megismerése, a mai magyar társadalom hatalmi mechanizmusainak önálló irodalmi keresések és adatok alapján történő feltárása és értelmezése, különösen Max Weber hatalomelméleti koncepciójának fogalmaival, az általa leírt elméleti összefüggéseknek a feltárt jelenségekre történő alkalmazásával.

A kurzus menete:

Óráról órára a hallgatókkal történt egyeztetés alapján, a hallgatók órára való önálló felkészülésére és részvételére építve a különféle hatalmi mechanizmusoknak az élet különböző területein való megjelenési formáinak órai elemzése.

Javasolt (de módosítható) témakörök:

- A pénz hatalma;
- a bürokratikus szervezeti hatalom;
- a tanár és az oktatás hatalma;
- „férfiuralom”;
- a reklám hatalma;
- a média hatalma;
- a divat hatalma;
- a manipuláció képessége, mint hatalom;
- az igazgatási és hatósági hatalom stb.

Vizsgakövetelmények:

A hallgatókkal való tartalmi egyeztetés után, egy önállóan választott „hatalmi terület” elméleti igényességgel történő elemzése – a szakirodalmi, sajtó- és médiatartalmak, valamint önálló élettapasztalatok alapján, szabad esszé műfajban.

I.2. Ismeretkörök/tantárgyi programok, tantárgyleírások

(1.) Tantárgy neve: A politikatudomány alapjai	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : elmélet 66% gyakorlat 33%(kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 45 az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² (ha vannak): tematikus prezentációk	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³): Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴ (ha vannak): félévközi dolgozat; esszé,	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tárgy elméleti részének célja megismertetni a hallgatókat a politikatudomány néhány, alapvető fogalmával. Olyan kérdések megvizsgálására kerül sor, mint: Mi a politika? Mi a politikatudomány? Ezt követően a hatalom, uralom, legitimitás, állam, szuverenitás, stb. fogalmak értelmezésére kerül sor, annak érdekében, hogy a hallgatók képesek legyenek tájékozódni a politika környezetében. A politika környezetén belül a törésvonal-elméletek, a politikai kultúra és szocializáció, illetve a politikai ideológiák előzményei, és a három nagy történeti ideológia (liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus) rövid, tömör elemzésére kerül sor. Az elméleti rész megalapozást nyújt a kezdő hallgatók számára. A gyakorlati részben megvizsgált fogalmak „kiértékelésére” kerül sor, csoportviták, lehetőség szerint prezentációk, kis előadások formájában.</p> <p>The main goal of this introductory course is for students to be able to answer basic questions (such as: What is politics and political science?), and to get familiar with key terms and political concepts such as: power, authority, legitimacy, state, political culture, political values, ideologies, and soon. Becoming familiar with these concepts seem to be a logical point of departure for the study of government, and will help students understand the place and role of political actors and of political events in general. In the last part of the course we will have group discussions, and we will examine some political events at a basic level.</p>	
<u>Témakörök:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A politika tudománya <ol style="list-style-type: none"> 1.1. A politika fogalma, a politikai háromszög, politikatudomány 1.2. A politika alapfogalmai: hatalom, uralom, legitimitás, szuverenitás, állam 2. A politika környezete: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Társadalom, törésvonal-elméletek, konfliktus, konszenzus, pluralizmus. 2.2. Politikai kultúra, politikai szocializáció 	

¹Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- 2.3. Politikai értékek, politikai ideológiák és előzményeik
- 2.4. A nagy eszmeáramlatok: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus és változataik

3. Összefoglalás

Main topics:

1. The science of politics
  - 1.1. The concept of „politics”, politicalscience
  - 1.2. Power, authority, legitimacy, sovereignty, state
2. Politicalenvironment
  - 2.1 Society, social andpoliticalcleavages, conflicts, consensus, pluralism
  - 2.2. PoliticalCulture, politicalsocialization
  - 2.3. Politicalvalues,politicalideologies
3. Summary

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlottirodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Egedy Gergely (szerk.) (2013): *Bevezetés a politológiába*, Nemzeti K. E., Budapest.
- Gallai-Török (szerk.)(2005): *Politika és politikatudomány*. Aula Kiadó.
- Bayer József(2003): *A politikatudomány alapjai*. Napvilág Kiadó.

Ajánlott irodalom:

- Gyurgyák János (szerk.)(2008): *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*. Osiris.
- Haskó Katalin-HülvelyIstván(2003): *Bevezetés a politikatudományba*. Osiris.
- DomenicoFischella(2000): *A politikatudomány alapvonalai*. Osiris.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudás

- A hallgató elsajátítja a politikatudomány alapvető fogalmait, azok jelentését a politika világában.
- Tájékozódik a politikai kultúra, tradíciók, illetve a szocializáció szerepéről
- Alapvető ismereteket szerez a politika elméletéről és a politikai ideológiákról
- Megismeri a politikai ismeretszerzés forrásait és az információfeldolgozás főbb módszereit

b) képességek

- A hallgató érti és képes használni szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven.
- Képes a politikai folyamatok tárgyyszerű elemzésére és értelmezésére, a politikai információk értékelésére.
- Képes a politikai problémák azonosítására.
- Rendelkezik együttműködő, kapcsolatteremtő képességgel, kommunikációs készséggel, idegennyelv-tudással.

c) attitűd

- A hallgató számára fontossá válik a tárgyilagosság és a tolerancia, hogy a politika konfliktusos folyamataiban kellőképp eligazodjon.

- Nyitott ara, hogy a politikáról szerzett ismereteit hitelesen közvetítse.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Nagy Levente, oktató, főiskolai docens

**Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak)(név, beosztás, tud. fokozat):
Dr. Balogh László Levente**

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: A magyar közigazgatási rendszer
A tantárgy kódja: BTSZA403BA
A szak megnevezése (N/L):N
Az oktató neve: Szabó Szilárd

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák az alapvető alkotmányjogi ismereteket, megismerjék az alkotmányosság és a jogállam alapelveit és normatív szabályanyagát. Átfogó és részletes tudást szerezzenek Magyarország alkotmányos berendezkedéséről, a választójogról és a választási eljárás alapvető rendelkezéseiről, az Országgyűlésről, a Kormányról, a Köztársasági Elnökről, az Alkotmánybíróságról és az igazságszolgáltatás alapvető intézményeire vonatkozó legfontosabb ismeretekről, megismerjék az ezen intézményekre és szervekre vonatkozó Alaptörvényben és a vonatkozó legfontosabb jogszabályokban megállapított normákat.

A félév tematikája

1. előadás címe: Magyarország alkotmányos berendezkedése, állam- és kormányformája

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Alapvetés (elérhető online és ingyenesen: njt.hu)
2. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 17-92. pp.

Ajánlott irodalom:

1. PETRÉTEI József, *Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet*. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. I. fejezet

2. előadás címe: Választójog

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye XXIII. cikk
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 84-104. pp.

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 187-192. pp.
2. PETRÉTEI József, *Magyarország alkotmányjoga I. Alapvetés, alkotmányos intézmények*. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VI. fejezet

3. előadás címe: Választási eljárás I.

Kötelező irodalom:

1. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 84-104. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga I. Alapvetés, alkotmányos intézmények. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VI. fejezet

4. előadás címe: Választási eljárás II.

Kötelező irodalom:

1. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 84-104. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga I. Alapvetés, alkotmányos intézmények. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VI. fejezet

5. előadás címe: Az Országgyűlés hatásköre és szervezete

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Állam Az Országgyűlés
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 123-125. pp. ill. 8. fejezet VI-VIII. alfejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 221-258. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. II. fejezet.

6. előadás címe: Az Országgyűlés működése, az országgyűlési képviselők jogállása

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Állam Az Országgyűlés
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 8. fejezet VI-VIII. alfejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 221-258. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. II. fejezet.

7. előadás címe: A Kormány

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Állam A Kormány
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 11. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 297-326. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. IV. fejezet

8. előadás címe: A Köztársasági Elnök

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A Köztársasági Elnök
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 7. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 272-296. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. III. fejezet

9. előadás címe: Az Alkotmánybíróság

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Alkotmánybíróság
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 15. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 330-349. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. V. fejezet

10. előadás címe: A magyar bírósági rendszer, az Országos Bírósági Hivatal és az Országos Bírói Tanács

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A bíróság
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 14. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 350-370. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VIII. fejezet

11. előadás címe: Az önkormányzati rendszer: az önkormányzati választójog

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A helyi önkormányzatok
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 16. fejezet

12. előadás címe: Az önkormányzati rendszer: a helyi önkormányzatok hatásköre, szervezete és működése

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A helyi önkormányzatok
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 16. fejezet

TANTÁRGYLEÍRÁS**A tantárgy címe:** A survey technika alapjai II. (adatfeldolgozás, adatelemzés)**Kódja:** BTSZA404BA**Félév:** 5.**Előfeltételek:****A tárgy típusa:** szeminárium/előadás/gyakorlat**Óraszám/hét:** 2**Kredit érték:** 3**Oktató:** Márton Sándor**A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:**

Az olyan módszertani, statisztikai ismeretek elmélyítése, melyek szükségesek, egy önálló saját kutatás elvégzésére. A Debrecen kutatás elvégzéséhez, prezentálásához megfelelő eszköztár kialakítása. Adatokat elemzése, ábrázolása az SPSS program segítségével.

A tantárgy minimum követelményei:

A Debrecen kutatás adatbázisainak megterve tervezése, elkészítése, rögzítése. Különböző adatformátumok konvertálása (excel, spss, és egyéb statisztikai programok által használt formátumok).

- leíró statisztikák készítése
- adatok kódolása, statisztikai táblák értelmezése

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- adatbázis létrehozása
- leíró statisztikák készítése
- az eredmények ábrákon való megjelenítése

A tantárgy témakörei:

1. Debrecen kutatáshoz kapcsolódó különböző témák szerint önálló adatgyűjtés, előadások készítése a következő témákban:
  - Debrecen története, népességének alakulása
  - településszerkezet kialakulása, változásai, sajátosságai
  - közlekedési hálózatának felépítése, működése
  - munkaerő piaci részvétel alakulása
  - oktatásban elfoglalt szerepe, helyzete
  - kulturális fejlődése, rendezvények, programok alakulása
2. Az SPSS program felépítése, adatbázis tervezése, adatok bevitele, rögzítése
3. Alapstatisztikák készítése, leválogatás, minták részekre bontása, különböző adatformátumokba mentése. SPSS outputok szerkesztése, más (pl. MS Office) programokba való exportálása
4. Adatok átkódolása, magasabb mérési szintű változókból alacsonyabb mérési szintűek készítése. A COMPUTE és a RECODE parancsok használata
5. Adatbázisok összeillesztése, mintavételi hibák kiküszöbölése, súlyozás

Vizsgára bocsatás feltételei:

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

- a félév során minimum két zárthelyi dolgozat, ill. órai aktivitás figyelembe vétele

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):

Kötelező és ajánlott irodalom:

Barna Ildikó, Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez . Typotex Kiadó, 2008

Csendes Tibor: Bevezetés a számítógépes statisztikába, jegyzet, Novadat, Győr, 2001

HUZSVAI LÁSZLÓ (2004-2010): Biometria módszerek az SPSS-ben

Jánosa András: Adatelemzés számítógéppel, Perfekt, 2005. Budapest

Ketskemény László, Izsó Lajos (2005): Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Módszertani útmutató és feladatgyűjtemény statisztikai elemzésekhez. 459 oldal. Eötvös Kiadó. ISBN 963 463 823 6.

Ketskemény L., Izsó L., Könyves Tóth E. (2011): Bevezetés az IBM SPSS Statistics programrendszerbe. Artéria Stúdió

Sajtos László - Ariel, Mitev: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea 2007.

SPSS Inc. (1996-2006): SPSS for Windows User's Guide series. SPSS Inc. 444 N. Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, USA. SPSS Inc. 444 N. Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, USA.

(1.) Tantárgy neve: Számítógépes statisztikai elemzés I. (SPSS I.)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³): gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a társadalomkutatás, általában az empirikus vizsgálódások matematikai statisztikai alapjainak, egyszerűbb statisztikai eljárásainak a megismerését. A cél, hogy a hallgató önállóan képes legyen egyéni kutatásokat végezni, azok adatbázisát megfelelő statisztikai módszerekkel elemezni az SPSS statisztikai programcsomag használatával.</p> <p>A tantárgy minimum követelményei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért tanulunk statisztikát, statisztikai gondolkodás, leíró és következtető statisztika, statisztika és hiba, paraméteres és nemparaméteres statisztika, mérési szintek. - SPSS program működési elve, működése, gyakorlati hasznosítása a szociológia elemzéseknél. - Adatbázis készítés, feltöltés - Alapvető statisztikák készítése - Adatkonvertálás, új változók készítése a meglévőkből - Alminták készítése, elemzése (leválogatás) - Az adatok grafikus ábrázolása 	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Babbie, E.: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K., Budapest, 1998. - Kolosi Tamás-Rudas Tamás: Empirikus problémamegoldás a szociológiában. TÁRKI-OMIKK, Budapest, 1988. 	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Rudas Tamás: Hogyan olvassunk közvélemény-kutatásokat? Új Mandátum, 1998
- Ketskeméty László - Izsó Lajos : Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Bp., Gondolat Kiadó, 2004
- Sajtos László-Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 2007.
- Székelyi Mária - Barna Ildikó: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára. TYPOTEX Kiadó, Bp. 2002.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A gyakorlati elemzés szintjén átlátja a statisztikai elemzés folyamatát.
- Megismeri és megérti a szociológia által vizsgált társadalmi jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszerek kapcsolódási viszonyait.
- A survey kutatási technika adatgyűjtési szakaszának során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a kutatás során vizsgált problémán keresztül helyi társadalmi problémák és fejlesztési lehetőségek feltárására.

b) képességei

- Önálló kutatás tervezése és elvégzése
- Közreműködik a kutatási problémához illő statisztikai módszerek kiválasztásában és alkalmazásában
- Össze tudja gyűjteni és feldolgozni a szociológiailag releváns információkat, ill. alapszinten elemezni tudja azokat

c) attitűdje

- gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztése.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Márton Sándor, egy. adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

TANTÁRGYLEÍRÁS

Nappali szociológia szak II. évfolyam (BA)

A tantárgy címe: Projekt II.

Félév: 2017/2018 tavaszi

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: 2

Oktató: Bihari Ildikó

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpszichológia Tanszék

Időpont: kedd 14.00-15.30

Helye: fszt. 5. terem

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A Projekt II. tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják a projekt előkészítés és tervezés alapjait, a pályázás folyamatát, és a pályázatok tartalmi és formai elkészítésének alapvető ismereteit. A kurzus során megismerkednek eltérő pályázati felhívásokkal, melyek eltérő területre és/vagy célcsoportra fókuszálnak. Csoportmunka keretében dolgoznak a projektötleteken, melyek az adott felhívásos kapcsolódnak, valamint SWOT analízist, megvalósíthatósági tanulmányt készítenek.

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Az értékelés módja:

- a szemináriumi órákon való rendszeres és aktív részvétel (maximum 3 hiányzás megengedett a félév során)
- zárthelyi dolgozat sikeres teljesítése
- csoportmunka teljesítése
- a hallgatók kiscsoportos munka keretében egy megvalósíthatósági tanulmányt készítenek és prezentálnak a megadott szempontok mentén

Irodalom

Görög Mihály (2008): Projektvezetés, Aula Kiadó, Budapest

[Hortobágyi Katalin](#) (2002): Projekt kézikönyv - Válogatás a hazai és külföldi projektirodalomból, [ALTERN füzetek](#), [Iskolafejlesztési Alapítvány](#) (ISBN 963 832 329 9)

Hüse Lajos (szerk.) (2008): Szükségletalapú projekttervezés egyszerűen. Nyíregyháza, Göllesz Viktor Speciális Szakiskola és Általános Iskola

Verzuh, Eric (2006): Projektmenedzsment, HVG, Budapest

Vörös Mihály László (2004): Versenyképes projektek és pályázatok, TRIU-MESTER Bt., Tatabánya

Kurzusadatok

Terem: fszt. 44.

Időpont: Csütörtök 8.15-9.45

Csoport: Szociológia BA II., 2. csoport

Oktató: **dr. Nagy Terézia**

E-mail: nagy.terezia@arts.unideb.hu

Kurzus leírása

A kurzus során 3 pályázati felhívással ismerkedünk meg, mely 3 különböző területre és/vagy célcsoportra fókuszál. Az első projekttől a harmadikig egyre nagyobb önállósággal dolgoznak a hallgatók a kiscsoportban kialakított projektötleteken, elsajátítják a projekttervezés alapjait, az ötlet és a felhívás közötti kapcsolatot megteremtik, SWOT analízist, megvalósíthatósági tanulmányt készítenek. A félév során rövid zárthelyi dolgozatra is sor kerül, várhatóan a tavaszi szünet után, április 12-én.

Követelmények

- órai aktivitás (útmutatótól a projektötleten át az írásig)
- SWOT analízis elkészítése
- kiscsoportban projekt feldolgozása
- elméleti ZH

Értékelés

A kurzus teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatás (legfeljebb 3 hiányzás elfogadható) és a szemináriumokon való aktív részvétel.

ZH 25% + SWOT 25% + csoportfeladat 50%

Tematika

Projekt: ötlettől az útmutatóig

Útmutató feldolgozása

Célok, célcsoportok meghatározása

Megvalósíthatóság, várható eredmények, elvárt hatások

SWOT-analízis

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Konfliktuskezelési gyakorlatok
A tantárgy kódja: BTSZA410BA
A szak megnevezése (N/L):
Az oktató neve: Dr. Nagyné Varga Ilona

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tanegység célja, hogy a hallgató képessé váljon arra, hogy saját konfliktuskezelési technikákat tudatosan és adekváтан alkalmazzon, ill. olyan, azonnal használható ismeretek, módszerek birtokába jusson, amelyek alkalmazásával hatékonyabban lesz képes a mindennapi életben kezelni a konfliktusait, kommunikációját. A hallgatók saját élmény alapján tapasztalják meg a más emberek viselkedésének háttérében álló lelki működésbeli sajátosságokat, továbbá elsajátítják a legmegfelelőbb kommunikáció és konfliktus megoldási stratégiákat.

A tantárgy minimum követelményei

A tantárgy nem teszi lehetővé a hagyományos vizsgáztatási módokat. A tantárgy követelményének számonkérése, résztvevők által történő elsajátítása nem szóbeli és írásbeli formában történik, hanem az órai gyakorlatokba ágyazottan, az egyes feladatok során.

A félév tematikája (kb. 10 témakörre lebontva)

A hallgatók elméleti bevezetőkre épített, strukturált egyéni, kiscsoportos és csoportos gyakorlatok (csoportmunka, szituációs- és helyzetgyakorlatok) során a következő témaköröket dolgozzák fel:

- A konfliktusok három alaptípusa (szociális, szerkezeti, belső konfliktus)
- Konfliktusok tipizálásának további lehetséges megközelítései (instrumentális, társas-érzelmi, hatalmi-függéségi)
- A szervezeti konfliktusok tipikus esetei (szerep-kétértelműség, szaktekintély és hatalmi differenciák, változó elvárások, státuszváltozás, a célok változása, munka- és szerepátfedés)
- Szervezetben belüli konfliktusok, a verseny és az együttműködés tényezői
- Csoporton belüli és csoportok közötti konfliktuskezelési technikák
- Csoportszerepek. A szerepek és következményei, valamint a személyiség sajátosságai közötti összhang
- A nemet mondás kultúrája
- Konfliktusdinamika
- A konfliktuskezelés fázisai
- Konfliktuskezelési technikák

Vizsgára bocsátás feltételei

Részvétel az órákon, maximum 20% hiányzás.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

Gyakorlati jegy (részvételiaktivitás).

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint)

Nem releváns.

Kötelező irodalom

Nem releváns.

Ajánlott irodalom:

Nem releváns.

Kurzusadatok

Terem: Fsz. 44

Időpont: Szerda 12.00-13.30

Csoport: Szociológia BA II. évfolyam

Oktató: **dr. Nagy Terézia**

E-mail: nagy.terezia@arts.unideb.hu

Kurzus leírása

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az elitekre vonatkozó szakirodalommal és a elméleti megközelítésekkel, továbbá, hogy a szociológiai-társadalomtudományi látókörük kiszélesedjen, az elitekre fókuszálva társadalmi folyamatokba nyerjenek bepillantást. A kurzus során történelmi áttekintést követően a gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai elit társadalmi jellemzőit, életkörülményeit, kapcsolatait, rekrutációját, karrierét tekintjük át.

Követelmények

A gyakorlat követelménye egy, a tematikához illeszkedő tanulmány elkészítése, benyújtása, formai és tartalmi megfeleltethetősége a szakdolgozati követelményeknek. Továbbá a tanulmány témájában elkészített rövid prezentáció bemutatása, diavetítéssel. Aktív, építő hozzájárulás a gyakorlaton felmerülő kérdések megvitatásához.

Értékelés

Az értékelés alapja:

- egy tanulmány elkészítése és benyújtása,
- valamint prezentáció készítése és bemutatása.

A tanulmány a kurzus tematikájához illeszkedik, szakirodalmi feldolgozást, önálló empirikus elemző munkát foglal magába, s megfelel a szakdolgozat tartalmi és formai követelményének. A gyakorlati jegy a következőképp alakul ki:

- órai aktivitás – 10%
- tanulmány (min. 8 oldal) – 45%
- prezentáció – 45%

Tematika

- 1) Óramegbeszélés, bevezetés
- 2) Történelmi elit
- 3) Klasszikusok az elitről (Mills, Pareto, Putnam, Aron)
- 4) Az elit rekrutációja a szocializmusban
- 5) Rendszerváltás – elitváltás
- 6) Az elit társadalmi jellemzői és a hatalom színei
- 7) Az elit, az EU és az európai elit
- 8) Közép-európai elit-utak
- 9) Vállalkozók, menedzserek, gazdasági elit
- 10) Kulturális elit, elitértelmiség
- 11) Elit és döntéshozók, elit és vezetés
- 12) Presztízs, fogyasztás és elit
- 13) Kisebbségi elit VAGY Elit-e a celeb?
- 14) Elit és a társadalmi/kapcsolati tőke

Kötelező irodalom

Aron, Raymond (1950) Social Structure and the Ruling Class I-II. *British Journal of Sociology*, 1, 1-6; 126-143.

Bourdieu, P. (1978) Rekonverziós stratégiák. In Bourdieu, P. A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Tanulmányok. Gondolat, Budapest. 350-378.

Kolosi Tamás – Sági Matild (1996) Rendszerváltás és társadalmi szerkezet. In Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport 1996. Budapest: TÁRKI 149–197.

Kolosi Tamás (2000) Terhes babapiskóta. Budapest: Osiris

Kovács Imre (2011) Elit a válság korában. Magyarországi elit, kisebbségi magyar elit. Budapest: MTA PTI – MTA ENKI – Argumentum Kiadó

Lengyel György (2005) Vázlat a rendszerváltás, az elitváltás és a piaci átalakulás kapcsolatáról. *Erdélyi Társadalom*. 2005/2 <http://www.erdelyitarsadalom.ro/files/eto6/et-bbu-06-01.pdf>

Mills, C. Wright (1972) Az uralkodó elit. Budapest: Gondolat

Pareto, Wilfredo (1972) A kormányzó elit. In: Huszár Tibor – Somlai Péter (szerk.) A polgári szociológia története 1917-ig. Budapest: Tankönyvkiadó, 278-283.

Pászka Imre (2010) Elit, elit a lokális kistérségi társadalomban. Szeged: Belvedere Meridionale

Putnam, Robert D. (1976) The Comparative Study of Political Elites. Prentice-Hall New Jersey: Englewood Cliffs

Takács Károly (1998) Az elit szociológiai fogalmáról.

<http://www.szociologia.hu/dynamic/9801takacs.htm#oo>

Weber, Max (1987) Gazdaság és társadalom. 1. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Ajánlott irodalom

Blau, Peter M. (1997) Egyenlőtlenség és heterogenitás. Primitív elmélet a társadalmi struktúráról. In Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 359–382.

Gyáni Gábor (2010) A magyar polgári elitek értékrendszere és regionális változatai. Tér és Társadalom 2010/2. 5-16.

Huszár Tibor (2005) Az elitől a nómenklaturáig. Az intézményesített káderpolitika kialakulása és néhány jellemzője Magyarországon (1945–1989). Szociológiai Szemle, 2005/3. 8-69.

<http://www.szociologia.hu/dynamic/0503huszar.pdf>

Kolosi Tamás – Róbert Péter: A magyar társadalom szerkezeti átalakulásának és mobilitásának fő folyamatai a rendszerváltás óta. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a790.pdf>

Szalai Erzsébet (1996) Az elitek átváltozása. Budapest, Cserépfalvi.

A kommunikáció-tömegkommunikáció alapjai (koll.)

1. A kommunikáció-kutatás alapfogalmai, kutatási irányai
2. Történeti áttekintés a kommunikáció és a társadalmi változások összefüggéseiről. A társadalmi nyilvánosság.
3. Kommunikációs funkciók, kulturális ösztönzés és/vagy fenyegetés a Gutenberg-galaxis vége?
4. Kommunikációs rendszerek: állókép, mozgókép, televízió és internet social média-szövegfajták
5. Határtalan médiakultúra? A szabadság, határok és szabályozás
6. A filmkultúra
7. A múzeumok funkcióinak változásai
8. A média-erőszak – a képek
9. A social média és az erőszak: cyber bullyin
10. A médiumok és a XXI. század, perspektívák

Szekeres Melinda
CSc.

Ajánlott irodalom

Tankönyvek:

- ifj. Csákvári – Malinák: Média-galaxis
Szimbiózis 1998.
- Határtalan médiakultúra
ed. Antalóczy Tímea
Wolter Kluwer Bp. 2015.

Szakirodalom:

- Habermas, Jürgen: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozásai
Századvég-Gondolat 1993.
- Horányi Özséb: Jel, jelentés, információ
Magvető 1975.
- A MacBride-jelentés
TKK. 1983.
- Tóth Tamás: Médiaerőszak
Kossuth 2005.
- Tömegkultúra és áruesztétika/ A frankfurtiak és örökségük
ed. Bessenyei István
Művelődéskutató Int. BP. 1994.

TANTÁRGYI TEMATIKA**A tantárgy címe: Városshociológiai és szociográfiai kutatások/filmszociográfia****A tantárgy kódja: BTSZA309BA****A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, Nappali****Az oktató neve: Sipos Flórián****A tantárgy oktatási céljainak lényegi összegrzése**

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a szociográfia kialakulásával, a szociológiától eltérő módszereivel és megközelítésével. Ezt főképp fontosabb szerzők műveinek közös feldolgozásával és elemzésével végezzük el (pl. Jahn Ferenc, Ambrus Péter, Erdei Ferenc, Moldova György, illetve Almási Tamás, Schiffer Pál filmjei). A félév másik részében a városshociológia főbb elméleti műveit tekintjük át, kezdve a chicagói humánökológiai iskola ökológiai városmodelljétől a gettók és szubkultúrák kialakulásáig (R. Ezra Park, Ernest W. Burgess, William Isaac Thomas, Louis Wirth) illetve az ezeket kritizáló későbbi megközelítésekig (Hoyt, Gans, Castells). A félévet a hazai urbanizációs folyamatok áttekintése zárja.

Minimum követelmények

A rendszeres és aktív óralátogatás, a szakirodalmi tájékozottság megszerzése és tanúsítása

Értékelés:

Órai munka, kiadott irodalmak rendszeres feldolgozása: 30%

2 zárthelyi dolgozat: 70 %

Tematika:

1. A szociográfia definíciós kísérletei 1945-ig.
2. Szociográfia Magyarországon 1945 után.
3. Városshociográfiaiak.
4. A dokumentumfilm és a hitelesség.
5. Filmelemzés: Almási Tamás: Ózd sorozat (Szorításban, Miénk a gyár I-II.)
6. Filmelemzés 2: Schiffer Pál: Videoton sztori I-II.
7. Az amerikai szociológia kialakulása.
8. A Chicagói iskola és a humánökológia
9. A humánökológiai determinizmus kritikussai, településshociológia.
10. A településhszerkezet változásai Magyarországon.

Kötelező irodalom

Ambrus Péter: Dzsumbuj. Budapest, Magvető, 1988.

Cohen, Albert K.: A szubkultúrák általános elmélete. In: Huszár Tibor – Sükösd Mihály (szerk.): Ifjúsághociológia. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 1969. Budapest. 264-286 pp.

Moldova György: Tisztelet Komlónak. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1973.

Szelényi Iván: Városshociológia. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1973.

Thomas, William Isaac – Znaniecki, Fabian: A lengyel paraszt Európában és Amerikában. 1–2. kötet, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2002.

Vörös Adél: Emberek az embertelenségben. A rendszerváltás vesztesei Almási Tamás és Schiffer Pál dokumentumfilmjeiben. Metropolis 2004/2. <http://metropolis.org.hu/?pid=16&aid=96>

Ajánlott irodalom

Horváth Sándor: A Kapu és a határ – a mindennapi Sztálinváros Budapest, 2005. MTA TTI

Csanádi Gábor – Csizmady Adrienne (2004) Szuburbanizáció és társadalom. In Csizmady Adrienne, Huszl Ildikó (szerk.) Település- és várossociológia. Szöveggyűjtemény, 60-89. o. Budapest. Gondolat Kiadó, 2004.

Jahoda, Marie – Lazarsfeld, Paul F. – Zeisel, Hans (1999) Marienthal. Szociográfiai kísérlet a tartós munkanélküliség hatásairól. Budapest. Új Mandátum Könyvkiadó.

Madarász Imre: Városshociológia. Gödöllő, 2011, SZIE.

Miskolczi Miklós: Város lesz, csak azért is. Budapest, Szépirodalmi, 1978.

Pásztor Gyöngyi: Városshociológia - Elméletek és problémák. Kolozsvári Egyetemi Kiadó / Presa Universitară, 2006.

Preisich Gábor: Budapest városépítésének története 1945–1990, Budapest. Műszaki Könyvkiadó, 1998

Filmek:

Almási Tamás: Ózd sorozat

Lugossy István: Lakihegyiek

Schiffer Pál: Videoton-sztori

Szomjas György: Falfúró

Tarr Béla: Panelkapcsolat

Török Ferenc: Moszkva tér